

7. Маслова, В. А. Параметры экспрессивности текста / В. А. Маслова // Человеческий фактор в языке: Языковые механизмы экспрессивности / отв. ред. В. Н. Телия. – М. : Наука, 1991. – С. 179–204.

8. Дамашэвіч, У. Выбраныя творы : аповесці, апавяданні / У. Дамашэвіч. – Мінск : Маст. літ., 1988. – 502 с.

9. Гардзей, В. Уратуй ад нячыстага : аповесці, апавяданні / В. Гардзей. – Мінск : Маст. літ., 1992. – 367 с.

10. Супрунчук, В. З плоці і крыві : аповесць, раман, апавяданні / В. Супрунчук. – Мінск : Маст. літ., 1991. – 336 с.

11. Супрунчук, В. Недзе баліць ля сэрца / В. Супрунчук. – Мінск : Маст. літ., 1986. – 247 с.

12. Гніламёдаў, У. Вяртанне : раман / У. Гніламёдаў. – Мінск : Маст. літ., 2008. – 429 с.

13. Наварыч, А. Літоўскі воўк / А. Наварыч. – Мінск : Маст. літ., 2005. – 285 с.

14. Супрунчук, В. Жывеш толькі раз : раман / В. Супрунчук. – Мінск : Маст. літ., 1988. – 254 с.

15. Гардзей, В. Бедна басота : раман / В. Гардзей. – Мінск : Маст. літ., 2003. – 189 с.

16. Супрунчук, В. Цвіў белы-белы бэз : аповесць, апавяданні / В. Супрунчук. – Мінск : Маст. літ., 2013. – 271 с.

17. Супрунчук, В. Страсці : аповесць і апавяданні / В. Супрунчук. – Мінск : Маст. літ., 1983. – 174 с.

18. Гардзей, В. З мінулага не вяртаюцца : аповесці, апавяданні / В. Гардзей. – Мінск : Маст. літ., 2013. – 509 с.

19. Супрунчук, В. Баю-бай, мой генерал : апавяданні / В. Супрунчук. – Мінск : Тэмікс, 1997. – 162 с.

С. С. КЛУНДУК

Брэст, БрДУ імя А. С. Пушкіна

СЕТКАВЫЯ СМІ Ў СУЧАСНАЙ МЕДЫЯПРАСТОРАХ БЕЛАРУСІ

Пад уплывам новых інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій медыйная прастора Беларусі пастаянна змяняецца. Многія інтэрнэт-рэсурсы як крыніцы інфармацыі трансфармуюцца ў сеткавыя выданні, а традыцыйныя СМІ – у канвергентныя рэдакцыі, якія характарызуюцца агульнадаступнасцю, максімальнай разнастайнасцю кантэнту, высокім узроўнем аператыўнасці і набліжанасці да масавага спажывання.

Вучоныя па-рознаму тлумачаць сутнасць сеткавых СМІ як формы распаўсюджвання масавай інфармацыі: для адных гэта электроннае выданне, якое ўзнікла на базе вэб-тэхналогій, не мае друкаванай версіі і самастойна функцыянуе толькі ў інтэрнэт-прасторы; для іншых гэта любы інтэрнэт-рэсурс, у тым ліку аналаг друкаванага выдання, накіраваны на распаўсюджванне масавай інфармацыі. Аднак нагадаем, што, згодна са змяненнямі і дапаўненнямі ў закон Рэспублікі Беларусь “Аб сродках масавай інфармацыі” ад 17 ліпеня 2018 г., сеткавае выданне – гэта

інтэрнэт-рэсурс, які прайшоў дзяржаўную рэгістрацыю ў парадку, устаноўленым законам Рэспублікі Беларусь “Аб сродках масавай інфармацыі”. Інтэрнэт-рэсурсам, у сваю чаргу, лічыцца інтэрнэт-сайт, старонка інтэрнэт-сайта, форум, блог, дадатак да мабільнага прыстасавання, іншы інфармацыйны рэсурс (яго складовая частка), размешчаны ў глабальнай камп’ютарнай сетцы Інтэрнэт, з дапамогай якіх распаўсюджваецца масавая інфармацыя [1]. Інтэрнэт-рэсурс можа прайсці добраахвотную дзяржаўную рэгістрацыю ў Міністэрстве інфармацыі і стаць сеткавым выданнем, г. зн. афіцыйным СМІ. Такія медыя надзяляюцца ўсімі правамі і нясуць абавязкі сродкаў масавай інфармацыі ў адпаведнасці з законам. З вышэйсказанага вынікае, што ў законе не прапісана, на якой базе і платформе (традыцыйнай друкаванай, асобнага вэб-рэсурсу) павінны ўзнікаць і распаўсюджвацца сеткавыя выданні.

З улікам акрэсленых палажэнняў і падыходаў даследчыкаў да трактоўкі паняцця сеткавага выдання мы ў сваім даследаванні пад сеткавым выданнем будзем разумець спецыялізаваны прафесійна створаны інфармацыйны інтэрнэт-рэсурс, які мае прыкметы мультымедычнасці, гіпертэкстуальнасці, інтэрактыўнасці, анлайнанасці і перыядычнасці і які прайшоў дзяржаўную рэгістрацыю ў парадку, устаноўленым законам Рэспублікі Беларусь “Аб сродках масавай інфармацыі”.

Сёння медыйны сектар менавіта сеткавых выданняў Беларусі ўяўляе сабой, можна сказаць, пярэстую, аднак нешматлікую карціну, паколькі разам з гібрыдамі (трансфармаванымі) традыцыйных версій друкаваных выданняў існуюць арыгінальныя медыяпраекты, якія не маюць афлайн-вых аналагаў. Гэта патрабуе навуковага даследавання сеткавых СМІ і іх падрабязнага апісання з самых розных аспектаў. Да таго ж да гэтага часу застаюцца дыскусійнымі пытанні выяўлення агульных і спецыфічных прыкметаў сеткавых СМІ і адпаведна тыпалагічнай сістэматызацыі такога тыпу медыя. У дадзеным матэрыяле паспрабуем класіфікаваць беларускія сеткавыя СМІ паводле тыпу інфармацыйнай пляцоўкі (інтэрнэт-сайт, партал, старонка інтэрнэт-сайта, форум, блог, дадатак да мабільнага прыстасавання, іншы інфармацыйны рэсурс (яго складовая частка)) і спецыялізацыі (функцыянальна-тэматычнага кірунку).

Паводле апошніх звестак Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь, на 1 мая 2022 г. у нашай краіне зарэгістравана 37 сеткавых СМІ (у 2020 г. – 32), сярод якіх 30 дзяржаўных і 7 недзяржаўных [3]. Аналіз выяўленых выданняў сведчыць пра тое, што гэты сегмент СМІ вызначаецца пэўнымі асаблівасцямі функцыянавання на сучасным медыярынку Беларусі.

Першым сеткавым выданнем, зарэгістраваным у дзяржрэестры СМІ Беларусі (13 снежня 2018 г.), стаў інтэрнэт-партал “*sb.by*”, заснавальнікам

і рэдакцыяй якога выступае ўстанова Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь “Выдавецкі дом «Беларусь сёгодня»”.

Заўважана, што большасць сеткавых медыярэсурсаў Беларусі, уключаных на 03.02.2022 у спіс дакумента “Перечень сетевых изданий, зарегистрированных в Госреестре СМИ” [2], пазіцыянуюць сябе ў якасці сайтаў (“*belatom.by*”, “*drogichin.by*”, “*edinstvo.by*”, “*golk.by*”, “*hockey.by*”, “*mediana.by*”, “*nashkraj.by*”, “*polese.by*”, “*p-v.by*”, “*rodniva.by*”, “*str3.by*”, “*vitbichi.by*”, “*vitvesti.by*”, “*zarya.by*” і інш.). Прыкладна трэць прааналізаваных намі медыяпляцовак лічаць сябе парталамі (“*24health.by*”, “*belnovosti.by*”, “*bobrlife.by*”, “*vkobrine.by*”, “*gorkiv.by*”, “*janow.by*”, “*kraj.by*”, “*mlyn.by*”, “*mogilove.by*”, “*sb.by*”, “*zviazda.by*” і інш.). Некаторыя сеткавыя інтэрнэт-рэсурсы Беларусі губляюцца ў вызначэнні характару сваёй пляцоўкі і пры апісанні называюць сябе то сайтам, то парталам (“*gp.by*”, “*grodnonews.by*”, “*onliner.by*” і інш.). Нагадаем, што партал мае шэраг адрозненняў ад сайта, хаця любы партал – гэта сайт. Так, партал мае большы аб’ём тэматычна рознабаковага кантэнту, больш складаную структуру і навігацыю ў параўнанні з сайтам і адпаведна вызначаецца большай мультымедыйнасцю (выкарыстанне гуку, відэараду і іншых знакавых сістэм) і функцыянальнай значнасцю. Партал змяшчае разнастайныя інтэрактыўныя сэрвісы і спасылкі на іншыя вэб-сайты. У межах аднаго партала можна працаваць з электроннай поштай, удзельнічаць у галасаваннях і абмеркаваннях, праглядаць навіны і прагноз надвор’я і г. д. Усё гэта дазваляе парталу арыентавацца на шырокую аўдыторыю ў адрозненне ад сайта, які мае, як правіла, пэўную мэтавую аўдыторыю.

Паводле спосабу выхаду і распаўсюджвання сярод сеткавых СМІ Беларусі можна вылучыць уласна сеткавыя выданні і сеткавыя версіі традыцыйных СМІ, ці “гібрыды”. Уласна сеткавыя выданні ці арыгінальныя медыяпраекты ўзніклі на самастойнай вэб-пляцоўцы і не маюць ніякіх афлайнавых аналагаў. У беларускай медыйнай інтэрнэт-прасторы такіх выданняў няшмат. Да іх можна аднесці “*belatom.by*” – першае ў Беларусі выданне па атамнай тэматыцы (зарэгістравана 26.04.2021); “*hockey.by*” – сайт на спартыўную тэматыку асацыяцыі “Федерация хоккея Республики Беларусь”; “*onliner.by*” – сайт, які ўключае ў сябе СМІ, маркетплейс тавараў і паслуг, а таксама форум; “*str3.by*” – першае ў Беларусі сеткавае выданне архітэктурна-будаўнічай тэматыкі, зарэгістравана 16.04.2018. ААТ “Стройтрест № 3 Ордена Октябрьской революции”.

Сеткавыя версіі традыцыйных СМІ, ці “гібрыды”, – гэта мадыфікаваныя анлайн-варыянты друкаваных выданняў. Яны ўзніклі на базе газет, часопісаў і іншых друкаваных сродкаў масавай інфармацыі. Да іх можна аднесці большасць зарэгістраваных у якасці сеткавых выданняў інтэрнэт-рэсурсаў, напрыклад: “*24health.by*” – інфармацыйны інтэрнэт-партал пра

здараўе (зарэгістраваны 16.10.2019), заснавальнікам і рэдакцыяй якога з’яўляецца РУП “Рэдакцыя газеты «Медыцынскі веснік»»; *“vitvesti.by”* – сайт абласной газеты “Витебские Вести”, які прадстаўляе навіны Віцебска і Віцебскай вобласці (зарэгістраваны 20.09.2019); *“zarya.by”* – сайт абласной газеты Брэсцкай вобласці “Заря”, дзе публікуюцца навіны Брэста і Брэсцкай вобласці са штогадзінным абнаўленнем; *“vkobrine.by”* – інфармацыйны інтэрнэт-партал Кобрынскага раёна, заснавальнікам і рэдакцыяй якога з’яўляецца ўстанова “Рэдакцыя раённай газеты «Кобрынскі веснік» і праграмы радыёвяшчання «Кобрынскае раённае радыё»»; *“bobrlife.by”* – бабруйскі навінавы партал УКІП “Рэдакцыя газеты «Бабруйскае жыццё»»; *“drogichin.by”* – афіцыйны сайт установы “Раённая газета «Драгічынскі веснік»»; *“golk.by”* – сайт раённай газеты “Рэдакцыя раённай газеты «Голас Касцюкоўшчыны»” (зарэгістраваны 14.04.2021); *“gorkiv.by”* – інфармацыйны партал газеты “Горэцкі вестник”; *“polese.by”* – сайт КІУП “Рэдакцыя Столінскай раённай газеты «Навіны Палесся»” і інш.

Асобнай гаворкі патрабуюць сеткавыя СМІ, якія, з аднаго боку, з’яўляюцца арыгінальнымі вэб-праектамі, з другога боку, у іх структуру ўваходзіць шэраг друкаваных выданняў, інтэрнэт-старонкі якіх размешчаны на пляцоўцы сеткавага выдання. Да такіх СМІ можна адносіць партал рэдакцыйна-выдавецкай установы “Выдавецкі дом «Звязда»” – *“zviazda.by”* (зарэгістраваны ў Дзяржаўным рэестры СМІ 22.12.2018), у склад якога ўваходзяць перыядычныя выданні і іх анлайн-версіі: газеты “Звязда”, “Літаратура і мастацтва”, “Голас Радзімы”, часопісы “Вожык”, “Родная прырода”, “Алеся”, “Бярозка”, “Маладосць”, “Нёман”, “Полымя”, “Беларусь. Belarus”. У гэтую ж групу ўключаем і сеткавае выданне *“sb.by”* выдавецкага дома “Беларусь сёння”, якое не з’яўляецца анлайн-версіяй друкаваных выданняў холдынга. У межах самастойнай інфармацыйнай пляцоўкі *“sb.by”* функцыянуюць анлайн-пляцоўкі шэрага друкаваных выданняў (газеты “Беларусь сёння”, “Рэспубліка”, “Народная газета”, “Сельская газета”, “Знамя юности”, “Союз”, часопіс “Спецназ”).

Паводле прадметна-тэматычнай накіраванасці (спецыялізацыі) большасць сеткавых СМІ Беларусі маюць тэндэнцыю да ўніверсальнасці кантэнту – прадстаўляюць матэрыялы на грамадска-палітычную, сацыяльна-эканамічную, навукова-папулярную, вытворча-практычную, нарматыўную, фінансавую, адукацыйную, культурную, спартыўную, медыцынскую, забаўляльную і іншыя тэмы (*“belnovosti.by”*, *“vkobrine.by”*, *“edinstvo.by”*, *“golk.by”*, *“gp.by”*, *“zviazda.by”*, *“kraj.by”*, *“lidanews.by”*, *“mlyn.by”*, *“mogilove.by”*, *“pinsknews.by”*, *“p-v.by”*, *“polese.by”*, *“rodniva.by”*, *“sb.by”* і інш.). Аднак некаторыя сеткавыя медыя маюць вузкаспецыялізаваны кірунак. Такімі, напрыклад, з’яўляюцца *“belatom.by”* – выданне па атамнай тэматыцы; *“hockey.by”* – сайт на спартыўную тэматыку; *“str3.by”* – выданне

архітэктурна-будаўнічай тэматыкі; “*mediana.by*” – інтэрнэт-рэсурс, створаны ў мэтах інфармавання журналісцкай супольнасці пра актуальныя падзеі ў асяроддзі беларускай медыяпрасторы, а таксама закліканы аказваць дапамогу журналістам-пачаткоўцам; “*24health.by*” – партал пра здароўе, хоць на пляцоўцы рэсурсу ўказана больш шырокая спецыялізацыя, у прыватнасці навукова-папулярная, вытворча-практычная, даведачная (здароўе, медыцына, права, псіхалогія, сям’я і інш.).

Такім чынам, сёння ў сістэме сеткавых СМІ Беларусі найбольш распаўсюджаны гібрыдныя выданні, якія прадстаўлены сайтамі друкаваных грамадска-палітычных газет.

Спіс выкарыстанай літаратуры

1. О средствах массовой информации [Электронны рэсурс] : Закон Респ. Беларусь // Афіцыйны сайт Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь. – Рэжым доступу: http://mininform.gov.by/rus/smi/in_reg/. – Дата доступу: 21.03.2022.

2. Перечень сетевых изданий, зарегистрированных в Госреестре СМИ по алфавиту на 03.02.2022 [Электронны рэсурс] // Афіцыйны сайт Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь. – Рэжым доступу: <http://mininform.gov.by/documents/reestry/>. – Дата доступу: 03.04.2022.

3. Статистика. Сведения о средствах массовой информации на 1 мая 2022 года [Электронны рэсурс] // Афіцыйны сайт Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь. – Рэжым доступу: <http://www.mininform.gov.by/activities/statisticheskij/>. – Дата доступу: 01.05.2022.

М. П. КОНЦЕВОЙ

Брест, БрГУ имени А. С. Пушкина

КОММУНИКАТИВНЫЙ АСПЕКТ ГОЛОСОВОГО СИНТЕЗА

В технологии речевого синтеза (Speech synthesis, SP) как ключевой составляющей автоматической обработки естественного языка (Natural Language Processing, NLP) и значимом факторе сетевой коммуникации, требующем переосмысления возможностей, ролей и функций устной речи в современном коммуникативном пространстве [1], традиционно выделялось два уровня: Text Generation (или Natural Language Generation, NLG) – автогенерация информационного сообщения, представленного в виде закодированного письменного текста; Text-To-Speech (TTS) – синтетическая озвучка заданного текста, преобразование текста в акустический речевой сигнал, звучащую «речь». Сегодня актуализируется третий уровень, а именно голосовой синтез (VS, Voice synthesis) – искусственное воспроизведение человеческого голоса и (или) создание его неотличимых на слух функциональных моделей (симуляций, эмуляций).